

Conferència: **PROPOSAR, DISCERNIR I ACOMPANYAR LES VOCACIONS.**
APUNTS TEOLÒGIC-PASTORALS

Nicolás Álvarez de las Asturias, Universidad Eclesiástica San Dámaso, 17/10/2017

INTRODUCCIÓ

«Anunciar l'alegria de l'Evangeli és la missió que el Senyor ha confiat a la seva Església... l'Església ha decidit interrogar-se sobre com acompanyar els joves perquè reconeixin i acullin la crida a l'amor i a la vida en plenitud». Amb aquestes paraules el Document preparatori introdueix l'objectiu de la propera assemblea sinodal, alhora que el contextualitza. En efecte, poder reconèixer i acollir la crida de Déu és, literalment, «evangeli» – bona notícia – i, per tant, motiu de joia.

En l'elecció del tema sembla ressonar amb força la convicció permanent a l'Església que «l'home no pot viure sense amor» i que «l'home és el camí de l'Església».

Però, alhora, l'elecció del tema, posa de manifest el problema que representa avui dia la proposta vocacional, així com la constatació de les dificultats que s'experimenten, tant en procés de descobriment i discerniment de la pròpia vocació com en el seu acompanyament eclesial.

Per això, si es vol contribuir a la reflexió sol·licitada pel per Sant Pare, caldrà, primer, reflexionar sobre què és la vocació i com explicar-la de manera entenedora i fecunda als joves d'avui. Només en dita reflexió podrà fundar-se un intent de proposta d'acció pastoral en el camp del discerniment i acompanyament de les vocacions, objecte principal d'aquesta conferència.

1. La vocació i l'evangeli de la vocació en l'actual context

1. Vocació com a categoria teològica fonamental

En un sentit, es pot afirmar que la paraula vocació és polisèmica des del punt de vista teològic. En efecte, primer es refereix a una realitat universal, que té el seu fonament en la voluntat salvífica de Déu i que fa, per tant, de cada home el seu interlocutor, cridant-lo, en l'Església, a la santedat i a l'apostolat.

Però, alhora, per vocació entenem el disseny particular, singular i irreplicable de Déu per cada home, que és expressió del seu amor i que constitueix, des del punt de vista de l'home, la llum que il·lumina el sentit de la seva existència, situant-lo d'una manera concreta en i davant l'Església i el món. D'aquesta segona accepció s'ocuparà la propera assemblea sinodal i, i així, també aquesta conferència.

Aquestes dues grans accepcions es fonamenten en la Sagrada Escriptura i cada època

històrica ha trobat la seva manera d'explicar-les, des de la pròpia comprensió del text sagrat i – en un tema tan sensible per a la vida de l'Església – dels accents percebuts com a importants per a incidir en la pastoral vocacional.

En aquest sentit, considero que el context teològic i eclesial present obliga a presentar la teologia de la vocació des de tres coordenades principals: la comprensió de la relació entre home i Déu en clau de diàleg i de diàleg d'amistat, en primer lloc; el caràcter precedent de la vocació baptismal, de la qual és concreció qualsevol altra vocació i que permet entendre tota crida particular com a servei a l'Església, en segon lloc; i, finalment, el reconeixement del caràcter històric de l'home, que duu necessàriament a una comprensió dinàmica de la vocació.

a) Caràcter dialògic

Una primera dada s'ha de tenir en compte: en l'Escriptura, més que «reflexió sobre la vocació» hi ha «relats de vocació»; narracions que presenten la intervenció de Déu en la vida d'homes determinats per a una missió concreta i la resposta d'aquests.

Una segona dada és que la vocació com a categoria antropològica i teològica inclou la lliure resposta de l'home. Només quan hi ha aquesta resposta es pot parlar de vocació en sentit ple, ja que només aleshores comença a realitzar-se. Per això s'ha dit amb raó que la resposta configura la crida.

Ara bé, entendre així la vocació, significa entendre-la com la trobada entre dues llibertats – la de Déu i la de l'home – en un clima de llibertat. Per això, des del punt de vista antropològic, la gran pregunta és, com pot l'home respondre lliurement a la invitació gratuïta i amorosa de Déu. No és una qüestió senzilla i no és pas poc apuntar alguns elements que ajudin a trobar resposta.

Per descomptat, val la pena insistir, la resposta passa per crear les condicions perquè la vocació pugui entendre's en termes de llibertat. Llibertat que, estant garantida per part de Déu amb el caràcter no evident de la seva crida, hauria de ser-ho també per un plantejament no massa centrat en les conseqüències de no secundar la invitació divina.

Però la llibertat no és només ni principalment absència de coacció externa. És també capacitat d'elecció i, més radicalment encara, capacitat d'autodeterminació i d'adhesió. No n'hi ha prou amb la *llibertat de*, sinó que cal la *llibertat per a*, en el sentit més pregon: el que transcendeix la possibilitat d'optar entre qüestions més o menys banals per a permetre trobar un sentit de viure, sentit que sempre és algú: només viu amb sentit qui viu per algú i per a algú. En altres paraules, només l'amor és motiu suficient per a posar en joc la llibertat fins al fons. I, alhora, l'amor no accepta una llibertat viscuda amb desafecció. La lògica de l'amor és la d'una adhesió per la qual un sap que és sortós i vencedor tot i renunciant a la resta. La paràbola de la perla preciosa i del tresor amagat ho il·lustren amb una força meravellosa.

b) Eclesialitat

La crida de Déu és percebuda a l'Església, es rep per a l'Església i és concreció de la primera i fonamental vocació que, constituint-nos fills de Déu pel baptisme, ens fa contemporàniament membres d'una comunitat unida per pregons vincles sobrenaturals. En la mesura en què el cristià no es pot entendre al marge de l'Església, sinó que ho és en tant com és Església – en aquesta mateixa mesura –, tota vocació és eclesial per la seva mateixa naturalesa.

La mediació de l'Església en el plantejament i seguiment de la pròpia vocació s'expressa en termes d'ajuda, de discerniment i d'autenticació. Així, l'Església es presenta davant els ulls de cada home com el lloc propi i imprescindible – volgut per Déu – del seu diàleg vocacional, alliberant-lo de tot subjectivisme, i alhora garantint i protegint el seu caràcter plenament personal; es converteix així en la «pàtria» espiritual de cada vocació. Com fer que aquests tres «missatges» siguin percebuts de manera significativa pels joves, és una de les tasques de la pastoral vocacional, de la qual parlarem posteriorment.

c) Historicitat

El diàleg vocacional es desenvolupa en la història. Per això, cal tenir en compte tant el caràcter històric de l'origen psicològic de tota vocació, com la seva necessitat de maduració per a ser plena i fecundament assumida.

La vocació, en efecte, és, en primer lloc, quelcom que es descobreix. Això vol dir, bàsicament, que irromp en un temps precís, tot i que no sempre, ni tant sols habitualment, en un instant.

D'una altra banda, que el descobriment de la vocació vingui ordinàriament acompanyat del sentiment de la pròpia indignitat, de la por «de no estar a l'alçada», indica que cal que aquest «descobriment» s'assenti i prengui cos; en una paraula, que maduri. Es comprèn molt bé, per això, que tota vocació particular compti amb un període de preparació, que es tradueix també en incorporacions parcials a la institució a la qual la persona se sent cridada.

Ara bé, si la condició històrica de l'home és rellevant per a comprendre el seu procés de descobriment i maduració, ho és també – i de manera fonamental – en el seu desenvolupament: l'encert en la vocació, quan ja s'ha abraçat plenament, es mesura per la seva vivència fidel. Fidelitat que és conseqüència del caràcter dialògic de la vocació, que no se'n dona com un tot tancat, sinó que resta oberta a seguir escoltant les crides d'un Déu que «continua fidel, ja que no pot negar-se ell mateix» (2 Tm 2, 13).

2. L'evangeli de la vocació en el context actual

L'evangeli de la vocació es presenta, doncs, com diàleg d'amor a l'Església entre Déu i un home caracteritzat per la seva condició històrica, i té en l'home d'avui el seu interlocutor concret. D'aquí que tota reflexió pastoral (que és mediació entre l'anunci i el receptor, per tal que es produeixi autèntica comunicació) exigeix pensar sobre la situació concreta del destinatari del missatge. Qui és, en darrer terme l'home, el jove, d'avui?

Una constatació que semblaria supèrflua és que l'home d'avui és, en el seu nucli més essencial, l'home de sempre. Cosa que es posa de manifest, per exemple, per la permanència dels grans interrogants, magistralment presentats en la constitució pastoral *Gaudium et Spes*.

Però aquesta afirmació – la permanència dels grans interrogants com a signe del que significa ser veritablement home – sembla que és, tanmateix, la gran dificultat amb la qual es troba l'Església d'avui. No hi ha, en efecte, molts indicis – i així ho expliquen molts filòsofs –, que precisament l'home d'avui es caracteritza per un marcat desinterès per les grans qüestions? Davant d'un home que ja no s'interroga pel sentit de la vida; davant d'unes noies que – per citar la coneguda cançó - «ja no volen ser princeses»; i d'un home que ha deixat no només de pensar, sinó també de somiar, quines possibilitats resten perquè la proposta de la vocació, tal com l'Església la realitza, tingui sentit i sigui acollida pels joves d'avui?

La resposta passa – si més no aquesta és la meua proposta –, per assumir no només la caracterització de la situació actual, sinó també el fet de les frustracions que comporta, i que posen de manifest els seus límits; límits que acaben per generar insatisfacció.

Si prenem com a punt de partida, per exemple, l'anàlisi de la societat que realitza el filòsof Gilles Lipovetsky en la seva obra *De la lleugeresa*, percebrem l'encert de la seva descripció i ens admirarem de la perspiciàcia amb què retrata els modes actuals d'afrontar totes les dimensions de l'existència, qualificant-los com a *lleugers*. Però, no deixarem de sorprendre'ns també, davant de la manera com detecta la revenja que produeix aquesta manera de pensar sobre les expectatives de l'home enfonsant-lo en una vida terriblement pesada.

En aquesta obra de Lipovetsky hi trobem dos tipus de referències al cristianisme: per una banda, el caracteritza en termes de lleugeresa, com la manera en que tot fenomen religiós és viscut i interpretat pels qui han assumit conscientment o inconscient aquesta filosofia de vida. D'una altra, com una resposta arcaica (*premoderna*, diu) a allò que avui es cerca de resoldre tot ignorant-ho. Perquè això seria en darrer terme la gran pretensió de la lleugeresa: sentir-se bé sense gaire esforç i renunciant a pensar massa.

Per tant, s'obririen a la llum d'aquestes dues anàlisis dues possibilitats per al

cristianisme: o bé aprèn a presentar-se com un producte hipermodern, assumint pacíficament una nova funció que es mesura pel benestar espiritual que produeix en l'usuari o consumidor (que això seria en darrer terme el cristià); o bé afronta el repte de negar que la seva proposta sigui «premoderna», intentant posar de manifest que és, en realitat, la resposta a les apories que es revelen en aquesta manera d'entendre la societat i de comprendre's. Sembla clar que la decisió que es prengui condicionarà de manera radical la pastoral de l'Església, també en la qüestió de les vocacions. Arribem així a la segona part d'aquesta conferència.

2. Proposar, discernir i acompanyar les vocacions

Si la teologia pastoral deriva els seus principis de la fe, aleshores convindrà acceptar que assumir la proposta d'un cristianisme *lleuger* seria molt problemàtic per a la pastoral vocacional. En efecte, nocions com compromís, irrevocabilitat i renúncia, per assenyalar-ne alguns, tenen un paper secundari, i per descomptat, opcional. Amb la dificultat afegida del seu difícil enquadrament intel·lectual en una proposta que explícitament o implícita pren com a punt de partida i finalitat última del cristianisme, «sentir-se a gust des del punt de vista religiós». No ens hauria d'estranyar, per tant, que en una reflexió que adopta aquest punt de partida, la pastoral vocacional vagi necessàriament unida a «repensar-se» el contingut i les exigències de cada vocació concreta, generalment cercant de disminuir-les. Així és com reviu, en el cas de la vocació sacerdotal, iniciatives que postulen un sacerdoci *ad tempus* o el celibat opcional. Perquè només una vocació *lleugera* pot ser assumida per un cristianisme *lleuger*.

Fer derivar la pastoral dels principis de la fe significa, per tant, deixar que l'acció s'il·lumini pel punt d'arribada, que ve definit per la naturalesa de la vocació (del que hem parlat al primer apartat) i també per la identitat precisa de cada vocació particular (la presentació de la qual excedeix els límits de la meua intervenció). Determinar el punt d'arribada, permetrà reconèixer la manera d'afrontar el punt de partida i els mitjans per a recórrer la distància entre l'un i l'altre. Aquest serà l'itinerari que recorreran les reflexions que segueixen.

1. El punt d'arribada: una vocació adequadament assumida

Sembla lògic afirmar que el punt de partida de la pastoral vocacional no pot ser el «descobriment» del propi camí; ni tan sols ajudar que s'empregui amb generositat i liberalitat d'ànim. Si no s'oblida que tota l'acció de l'Església és, per voluntat de Crist, servei a l'home, la finalitat no pot ser una altra que ajudar-lo a viure la seva vocació com el seu camí de realització i plenitud. Per això, un plantejament pastoral que no tingui com a base l'educació per a la fidelitat joiosa i irrevocable, és un plantejament condemnat al fracàs i que, malauradament, deixarà pel camí moltes persones

desencisades, potser per sempre.

2. El punt de partida: la funció «maièutica» de la pastoral

Difícilment s'arribarà a una meta així partint d'una humanitat lleugera, d'un cristianisme lleuger. Per això, cal assumir que el punt de partida de la pastoral vocacional no és l'home d'avui tal com es presenta i es viu a si mateix, sinó l'home de sempre, que ha de ser descobert en cada un dels nostres contemporanis. En aquest sentit la pastoral té una funció maièutica imprescindible: per tal que l'home d'avui, el jove d'avui, gosi reconèixer-se en tota la seriositat de la seva existència, és imprescindible animar-lo a pensar, a voler, a somiar. Tot comptat, s'ha d'il·lusionar-lo amb la grandesa de la seva pròpia vida. Per utilitzar un verb d'arrel paulina: s'ha de despertar.

Ensenyar «a viure», desvetllar dels efectes anestèsics de la cultura dominant és el punt de partida de tota pastoral vocacional que, per això, s'insereix amb naturalitat en el conjunt de la pastoral juvenil. Perquè, no ho oblidem, la pastoral és, essencialment «acció». Que molts joves es «despertin» perquè han «tocat fons» o han tingut experiències de sofriment, és una dada d'experiència. Però la pastoral no consisteix a «esperar» que la vida desperti als joves a base de sotracs, sinó a trobar camins per tal que això succeeixi en la vida ordinària, desitjablement bona i sense gaires traumes. Com aconseguir-ho, és la pregunta pels mitjans; i la resposta tornarà a ser necessàriament parcial.

3. Mitjans: els imprescindibles

Una pel·lícula que va marcar pregonament els qui començàvem a ser joves a finals dels anys vuitanta del segle passat – *el club dels poetes morts* – començava pràcticament amb una adaptació d'unes frases d'Henry David Thoreau:

«Vaig anar als boscos perquè volia viure deliberadament, fer front només als fets essencials de la vida, i veure si no podia aprendre el que ella m'havia d'ensenyar, per evitar que, a l'hora de morir, hagués de descobrir que no havia viscut»¹

Eren unes frases que tot seguit sintonitzaven amb els desitjos que niaven en els cors dels protagonistes, fins aleshores ofegats per una vida entesa en clau de «fer allò que tocava, o el que s'esperava d'ells». I els despertaven, per que es cerquessin autènticament, és a dir, per tal que es preguntessin qui eren, però, sobretot qui volien ser.

Fins aquí l'ensenyament de la pel·lícula que, com dic, va ajudar a «somiari» a tota una generació, tot i que el desenllaç ofert per Peter Weir fos al capdavant decebedor.

¹Original en anglès: *I went to the woods because I wished to live deliberately, to front only the essential facts of life, and see if I could not learn what it had to teach, and not, when I came to die, discover that I had not lived.*

Tanmateix l'escrit de Thoreau té més recorregut. Mostra almenys que cal un ambient («els boscos») i (un lloc) d'un lloc (la pròpia interioritat com a lloc de reflexió pregona sobre un mateix), per tal que el desvetllar-se i les seves conseqüències (una vida autèntica) succeeixin. Ambient i descobriment de la interioritat constitueixen, doncs, els dos primers mitjans necessaris per a tota pastoral vocacional.

a) Ambient

Benet XVI considerava que la primera missió de l'Església respecte als joves, era la d'oferir «espais» on poguessin sortir de les aigües irrespirables del seu ambient habitual i així obrir els pulmons a l'aire fresc de l'Evangelí.

Fer de qualsevol escenari en el qual l'Església desenvolupa la seva pastoral juvenil, un ambient on es pugui «respirar l'evangelí» i aprendre's com per contagi, constitueix, doncs, els primers dels reptes. Per això, s'haurien de tenir en compte tres elements:

El primer és que ha de ser un ambient on es pugui percebre un veritable interès per ells (pels joves) i per les «seves coses» (inquietuds, afeccions...), únic punt de partida possible per obrir-los més grans horitzons, els que els donen autèntica humanitat: una pastoral juvenil centrada només en la diversió o l'esport, serà difícil que sigui vocacionalment eficaç, tot i que divertir-se i fer esport sigui el que inicialment més els apassioni. El darrers pontífexs han insistit en l'atractiu que els joves experimenten pels grans ideals: la generositat, la justícia, el servei, l'amor.

En segon lloc, en aquest ambient, la presentació integral de l'evangelí ha de fer-se en termes d'esperança abans que d'exigència. No s'ha d'oblidar que l'acció maièutica de la pastoral es realitza sobre persones imbuïdes d'una cultura de l'èxit i del rendiment. Una cultura que produeix immenses fractures i duu a retallar les metes i les expectatives de la pròpia vida només per por al fracàs. El ja antic «Yes we can» que va dur a Barack Obama a la Casa Blanca pot ser una expressió de voluntarisme. Tanmateix, si s'entén en clau de confiança en l'acció de la gràcia, que necessita de l'obertura del cor i del temps, pot ser també un lema per a caracteritzar l'ambient del qual estem parlant.

Finalment, un ambient en el qual domini l'interès pels joves, i on es confia en les seves capacitats donant-los els instruments necessaris perquè creixin i madurin, només pot estar presidit per un clima d'autèntica llibertat; llibertat que – i aquest és un punt important – ha d'estar experimentada pels joves, ja que si manca – també falta la percepció de la llibertat, tot i que sigui una percepció distorsionada – falseja totalment qualsevol procés de creixement, i acaba per esterilitzar qualsevol tipus d'acció pastoral. Només la percepció i l'experiència de la llibertat, entesa com immunitat a la coacció, fa possible que un jove obri la porta del seu cor i es deixi ajudar en una cosa tan personal i íntima com créixer en la llibertat d'autopossessió i en la d'adhesió.

b) Descobriment de la interioritat

Els «boscos» eren l'ambient adient per a que Thoreau reeixís a pensar pregonament sobre ell mateix. Un ambient per a descobrir, en resum, la pròpia interioritat que – com que manifesta el centre mateix de la persona –, es converteix en l'única instància des d'on es pot viure de manera autèntica.

Ara bé, com es pot acompanyar els joves en aquest viatge cap a la seva interioritat? En primer lloc, sent conscients dels «fenòmens» propis del món interior i orientant cada persona en la correcta «gestió» d'aquests.

El descobriment de la interioritat o intimitat esdevé generalment en l'adolescència i té tres manifestacions principals: la consciència d'un *proprium* que només s'ha de comunicar a qui hom vol (i d'aquí l'aparició de confidents elegits – els amics – en lloc dels pares); la necessitat de manifestar-se com irrepetible (amb la necessitat de fer propis els valors rebuts o de contestar-los amb vehemència); i la consciència de la temporalitat (inicialment vers el futur, en forma de somnis i projectes cada vegada més realistes; en un moment posterior, en la presa de consciència del passat, de la pròpia història, i del caràcter alhora revelador i condicionant).

A la llum d'aquestes grans manifestacions de la interioritat s'entén la importància fonamental d'ensenyar a confiar, i d'ensenyar a refiar-se de qui se'n fa digne. Lliçó que només es pot impartir si s'és conscient del fet que la confiança només pot «inspirar-se» (i això depèn en part del «mestre» i en part de «l'alumne») i «lliurar-se» (i això només depèn de l'«alumne»). Fins a quin punt l'interès genuí per la persona, la discreció i la delicadesa (moltes vegades en forma de paciència) són actituds que inspiren confiança, no cal explicar-ho. L'obertura de la intimitat permetrà acompanyar el jove – sempre en l'àmbit del consell i de l'amistat – suggerint-li els mitjans necessaris per tal que pugui créixer i convertir els seus somnis i opcions en realitzables.

Per això s'entén, que l'acompanyament personal hagi estat un gran mitjà de pregones arrels en la tradició de l'Església i expressió eloqüent del seu servei a cada persona. Però també que no sigui el mitjà principal. En efecte, l'acompanyament, si ha de ser-ho autènticament, ha de ser instància on s'ensenyi a escoltar la veu de Crist; que ensenyi a fer pregària. Així l'acompanyant es veu revestit de la dignitat d'emissari del Rei, d'amic de l'Espós; i res més. Per això, abans que res ha de ser mestre de pregària.

Ensenyar a escoltar la veu de Jesucrist que ressona en el propi cor; aquest és el gran repte de tota l'acció pastoral de l'Església i, per descomptat, de la pastoral vocacional, atès que és Ell qui crida, a qui s'ha de respondre i qui garanteix que la resposta sigui fruitosa.

c) Discerniment: el punt d'inflexió

«Ambient» i «lloc», que calen per a prendre una decisió per tal que sigui encertada i conforme a la naturalesa de la crida (resposta d'amor irrevocable). En aquest context, el «discerniment» té, entre els mitjans, raó de fi. Es converteix en l'instrument adient

per tal que la persona descobreixi el propi camí i pugui abraçar-lo.

L'esmentat discerniment, al qual ha de dur tota pastoral vocacional, es realitza, segons els ensenyaments del Papa explicitades en el Document preparatori de la pròxima assemblea sinodal, mitjançant tres accions: reconèixer, interpretar i elegir. La lectura d'aquest Document palesa que en el procés de discerniment no s'ha de deixar sol a l'interessat (altrament no hi hauria acció pastoral).

En efecte, el servei de l'Església a l'home no s'accontenta amb garantir que la decisió vocacional es prengui amb absoluta sinceritat existencial pròpia de tota decisió vital autèntica. Ajuda també a que la decisió sigui vertadera, és a dir, conforme a la possible adequació entre les capacitats del subjecte i el contingut de la crida percebuda, que determina necessàriament la possibilitat real de la vocació quant a opció de felicitat i fidelitat. Per això, el discerniment comporta un judici d'idoneïtat – que correspon a l'autoritat eclesiàstica competent en cada cas –, i que és un genuí servei eclesial en favor de la veritat de cada vocació.

4. Recorregut: aprendre (i ensenyar) a «gestionar» els temps

La importància que té el caràcter històric de l'home en la comprensió de la vocació, exigeix – apropant-nos a les conclusions – reflexionar sobre la incidència de la temporalitat en l'acció pastoral de l'Església en la qüestió vocacional.

En aquest sentit, s'hauria de començar per afirmar que allò que el Papa vol que sigui característic de tota l'acció evangelitzadora de l'Església («generar processos» més que «ocupar espais») és ja present en cada accés a una vocació particular en l'Església. La qüestió no, és per tant, generar un procés, que ja existeix, sinó reflexionar sobre com s'ha de viure per tal que faci la seva funció. Un cop més, aquí només poden donar-se unes orientacions generals.

La primera es refereix a la manera de recórrer el temps que hi ha entre la decisió i la seva culminació, període que – d'una manera o altra – acostuma a estar marcada per una intensa formació inicial. En aquest camp, la indicació oferta per la nova *Ratio* sobre la formació sacerdotal pot ser universalitzada a qualsevol camí vocacional particular. Aquesta el presenta, d'una banda, com un temps que ha de ser viscut «en primera persona», és a dir, fugint de la impressió de «cinta transportadora» que quasi automàticament acaba en el moment de la plena assumpció de la pròpia vocació. D'una altra, ho entén en termes de potenciació de la pròpia personalitat, no d'una mena de «homologació» igualitària. No és un temps de perseverança en la decisió presa, sinó precisament de discerniment, que permeti verificar si la decisió presa es correspon amb les condicions pròpies.

La segona es relaciona amb la qüestió del temps més oportú, tant pel plantejament de la vocació, com pels passos successius entre la primera decisió i la seva culminació definitiva. Potser el més sensat sigui afirmar que no és possible donar normes

generals. Novament, l'afany de la *Ratio* per a la formació sacerdotal en insistir en la personalització dels ritmes del procés, es pot universalitzar.

Amb tot, en el cas de la primera proposta vocacional (ja que l'Església sempre ha entès que la vocació es pot proposar), es poden assenyalar tres elements que hauria de tenir presents qui realitzi la proposta a l'hora de formar-se el judici de prudència: que la persona ha d'estar mínimament capacitada per afrontar la qüestió i que, per tant, ja té una certa «vida interior»; que la crida probablement serà resposta en termes de canvi de vida, de lluita autèntica per apropar-se més a Déu i a viure amb més coherència; i, finalment, tenint en compte que una proposta vocacional és sempre una certa anticipació a una cosa pròpia d'un context cristià –, que es donin els motius per a pensar que «no intervenir» aniria en detriment del bé de la persona.

CONCLUSIONS

«Crist... manifesta plenament l'home al mateix home i li fa palesa la seva altíssima vocació». Les molt conegudes paraules de la *Gaudium et spes* serveixen per a concloure aquesta conferència. Solament a la llum de Crist, en diàleg amb Ell, l'home pot conèixer-se en tota la seva grandesa. Grandesa d'origen, fonament de la seva dignitat inalienable i del caràcter irremplaçable de la seva pròpia llibertat. Però també grandesa de destí, el de col·laborar en el pla salvador de Déu, que culminarà en el destí de glòria en consumir-se per sempre aquesta relació d'amor, que és cada vida, cada vocació.

El sentit de cada vida ha de ser doncs il·luminat per la llum de Crist, que mobilitza totes les forces de l'esperit humà com només l'Amor és capaç de fer-ho: aquesta és – en paraules de sant Josepmaria – la «força vital, que té quelcom d'allau arrabassador» i que «d'altres anomenen vocació». Vocació en sentit ple, és a dir, quan la resposta ha configurat adequadament la crida, «que, amb la pràctica, arriba a prendre cos d'ofici», i que duu «a prendre una posició en la vida» que es mantindrà «amb il·lusió i alegria, plens d'esperança, fins al tràngol mateix de la mort».

Aquest diàleg de salvació i de plenitud esdevé en l'Església com al seu lloc propi, i la pastoral vocacional és al servei de l'home en aquest diàleg. Cerca ajudar-lo a donar una resposta d'amor, fidel i irrevocable en els termes propis de la seva condició, sempre embolcallada de feblesa i pecat. Per això és conscient del seu deure de cooperar a l'alliberament de l'home de tants lligams (morals, de vegades, culturals d'altres) que no el deixen reconèixer-se en la grandesa del seu origen i destí i de realitzar-se – com a protagonista de la seva pròpia vida – en fidelitat al seu propi ésser.

Descriuint la seva pròpia experiència espiritual, afirmava sant Pau «No vull dir que ja hagi assolit tot això o que ja sigui perfecte. Hi corro al darrere per tal d'apoderar-

me'n, ja que també Jesucrist es va apoderar de mi». I reblava: «Germans, no em penso pas que ja me n'hagi apoderat, però tinc un objectiu: oblidar-me del que queda enrere i llançar-me cap allò que hi ha al davant. Corro cap a la meta per aconseguir el premi que Déu ha convocat allà dalt per mitjà de Jesucrist». Per concloure de forma lapidària: «Els qui volem ser perfectes [madurs] hem de tenir aquests sentiments!». (cf. *Flp* 3, 12-15).

En un pontificat que s'ens exhorta contínuament a la «conversió pastoral», seria pretensió pensar que ja s'ha assolit una pastoral vocacional plenament satisfactòria. En aquest esperit de conversió, que tan bé s'escau al text paulí, s'emmarcarà la reflexió del proper sínode dels bisbes; és el mateix esperit amb el qual s'ha volgut preparar i pronunciar aquesta conferència.

Moltes gràcies per la seva atenció i paciència.